

REGIONALIZACIJA HRVATSKE I ULOGA GRADOVA

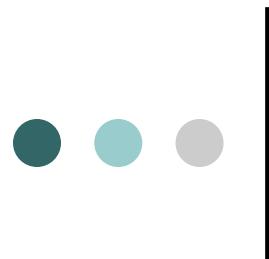
Prof. dr. sc. Vladimir Čavrak

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Katedra za makroekonomiju i gospodarski razvoj

E-mail: vcavrak@efzg.hr

*Hrvatska studentska asocijacija
Ekonomski fakultet Zagreb
20.05.2015.*

Teme:

- Regionalizacija – pojam i aktualni prijepori
- Nova ekonomija i teritorijalna konkurenčija
- Činjenice o fiskalnom položaju i konkurentnosti JLS
- Grad kao motor razvoja
- Koncept Smart City-a
- Zaključak

Miletić: Novi regionalni ustroj i decentralizacija ključni za oporavak Hrvatske

Pogledajte koliko nam novaca uzimaju za financiranje lokalnih političara i njihovih uhljeba!

Regionalizacija: Po planu Vlade Karlovac bi bio upravno središte nove regije Središnja Hrvatska?

STRUKA I POLITIKA SE NE SLAŽU!

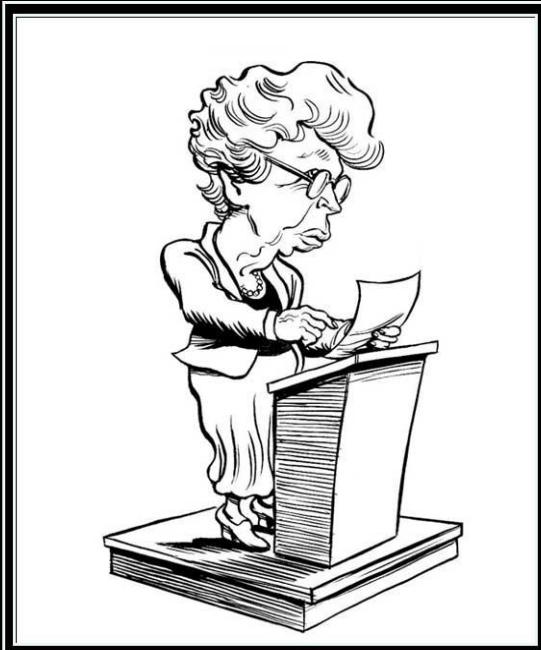
Zadržavanje postojećeg ustroja – važno za 100.000 nečelnika, dužnosnika, službenika

Hrvatska se dijeli na dvije regije! Nezadovoljni Slavonci na nogama!

Dubrovačko-neretvanska županija izglasala deklaraciju o položaju i regionalnom statusu: Protive se predloženom modelu razvoja Hrvatske

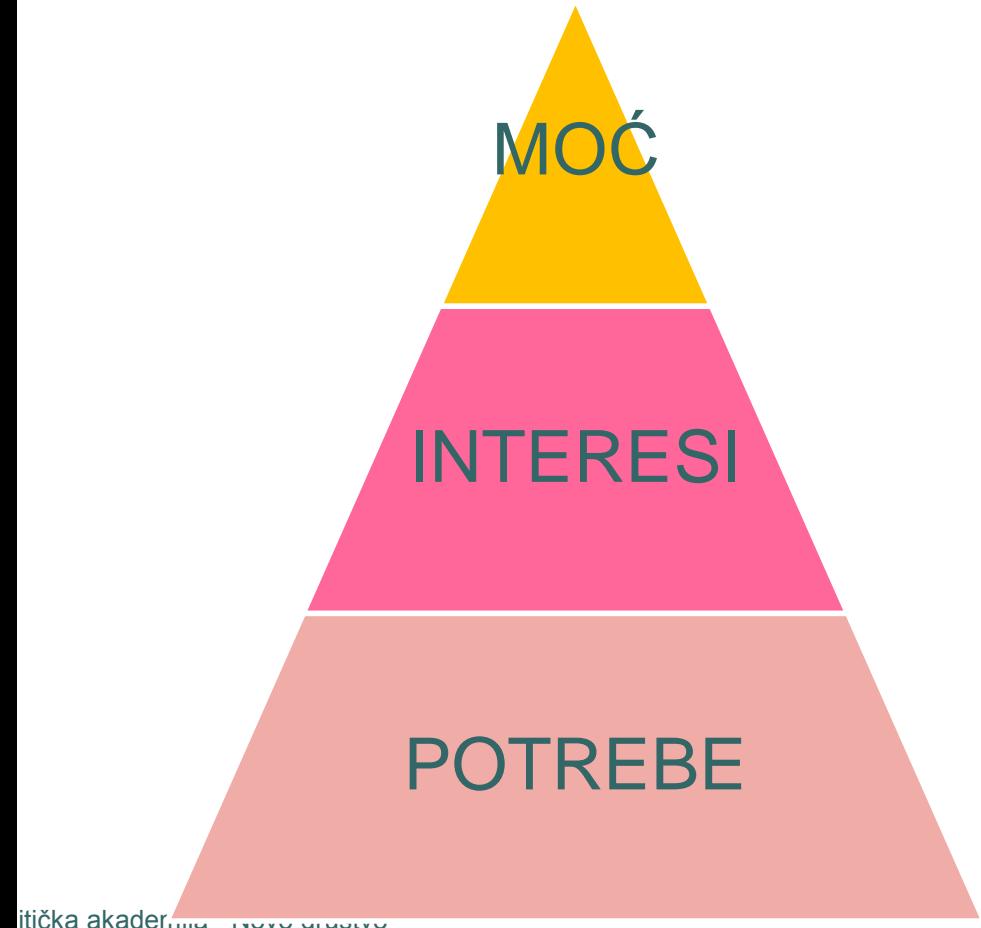
Što je politika?

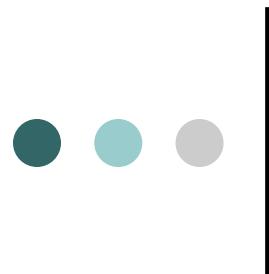
www.mudremisli.com

POLITIKA

Uvijek glasajte za onoga, koji vam zadnji obećava,
jer će vas on i zadnji razočarati.
Bernard Baruh

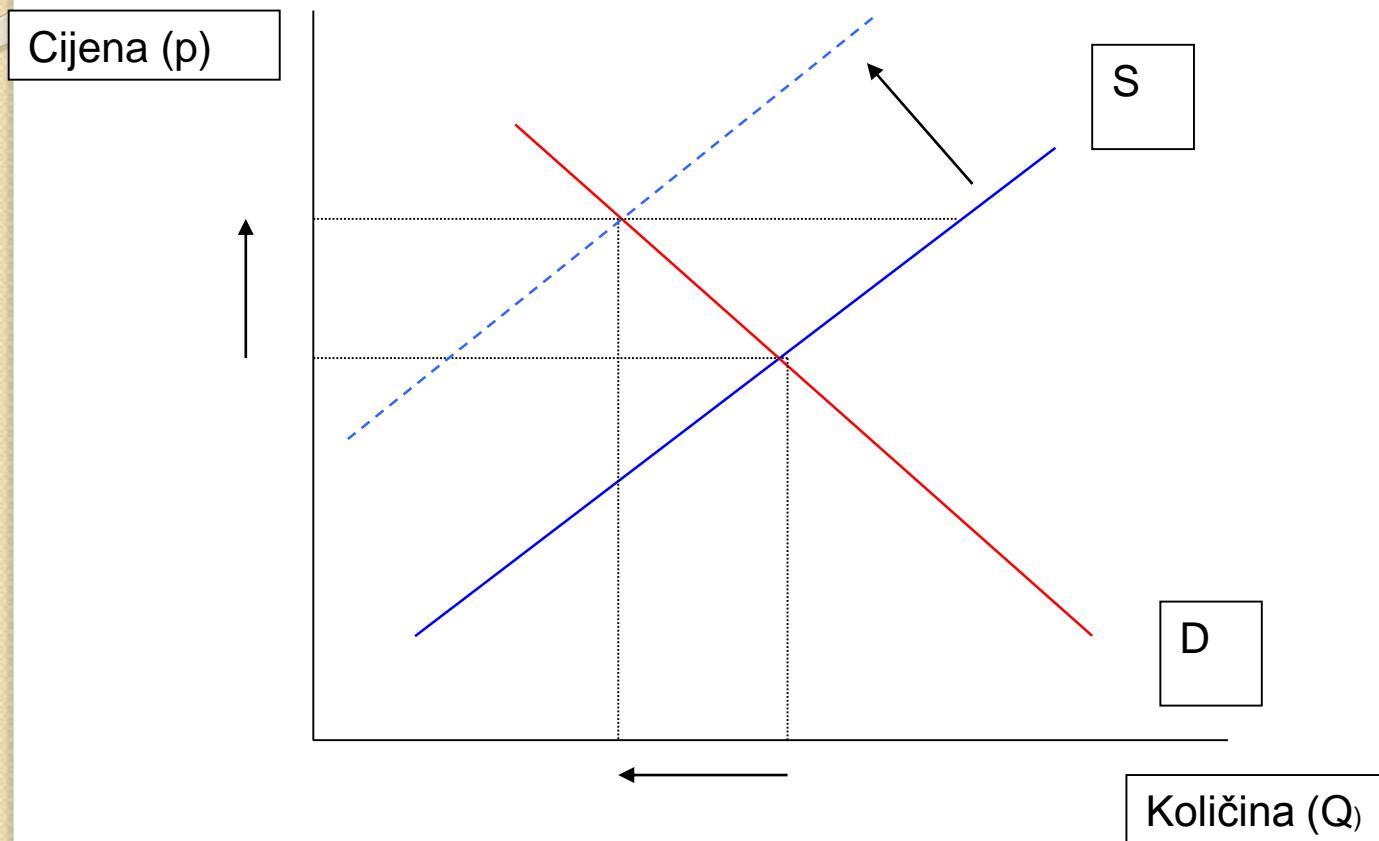
REGIONALIZACIJA – POJAM I PRIJEPORI

- Regionalizacija – sklonost ili proces stvaranja regija
- Regija – administrativni i/ili ekonomski prostor (lokalno u globalnom)
- Regije dobitnici/gubitnici – teritorijalna
- Aktualna regija – optimalna regija

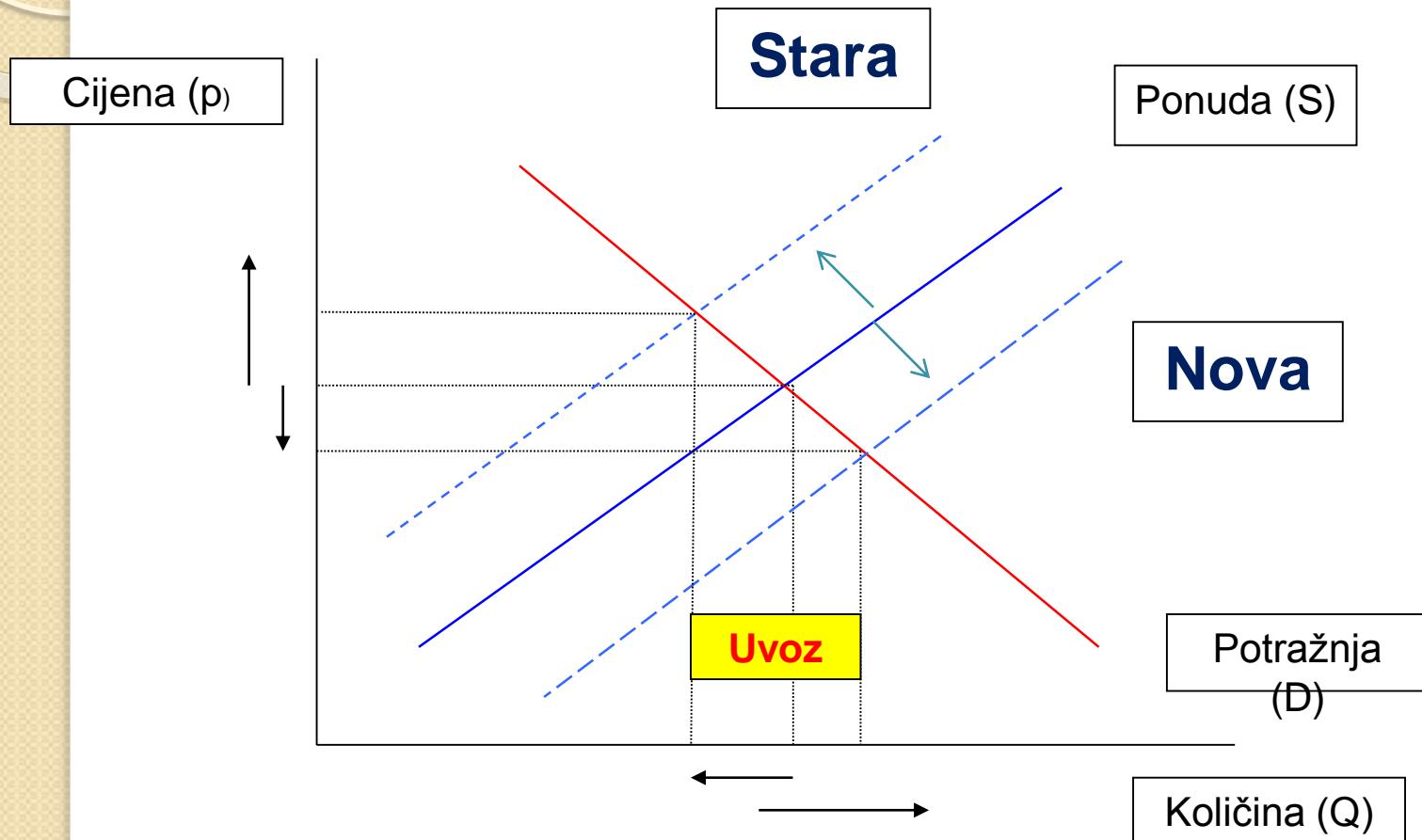
“Nova”/“stara” ekonomija

- **Pomak fokusa** sa ekonomije prirodnih resursa (natural resources) na znanje i ljudske resurse (human resources)
- Smanjuje se **imperfektnost informacija** – globalni informacijski sustavi
- **Individualni kontakt sa svjetskim tržištem** – smanjenje barijera trgovaju
- **Briše se granica lokalno ↔ globalno**

Stara ekonomija

Nova ekonomija

POBJEDNICI

- **Metropske regije**
- **Policentrične metropske regije**
- **Turističke regije**

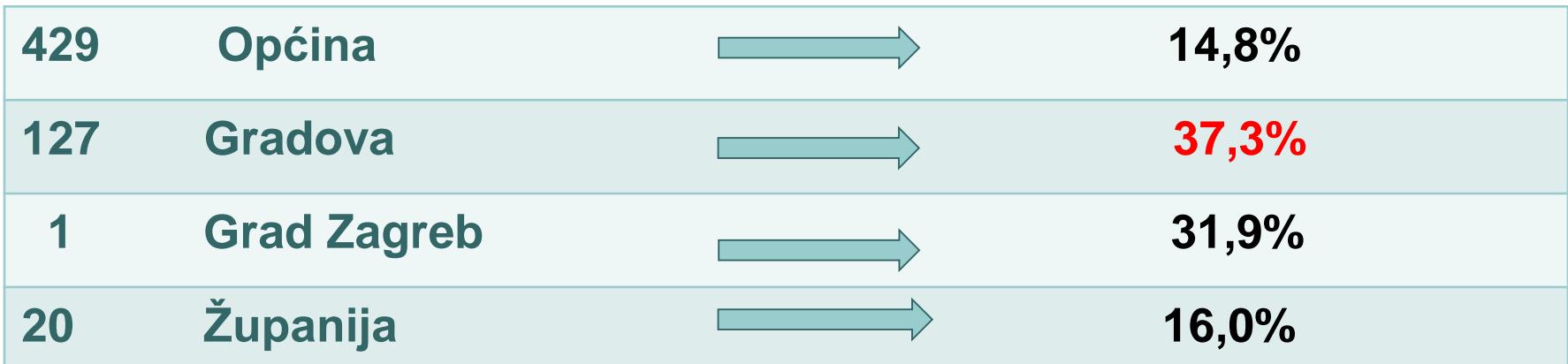
GUBITNICI

- **Stari industrijski centri**
- **Ostali veliki gradovi**
- **Ruralna područja, mala i srednja mjesta**

Globalizacija – promijenjena uloga regija

Nove zadaće nacionalnih i lokalnih vlada
Novi kontekst: NOVA EKONOMIJA!

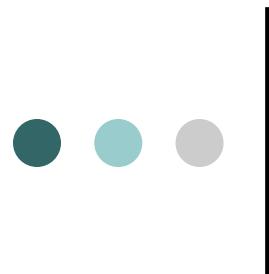
PRORAČUNSKI KAPACITETI

Grad Zagreb ima veći fiskalni kapacitet od svih općina i županija zajedno!?

90% javnog novca – centralna država – centralizacija!

Izvor: D. Jurlina Alibegović, Okrugli stol, Fiskalni položaj Županija, IJF, Zagreb, 27.2.2015.

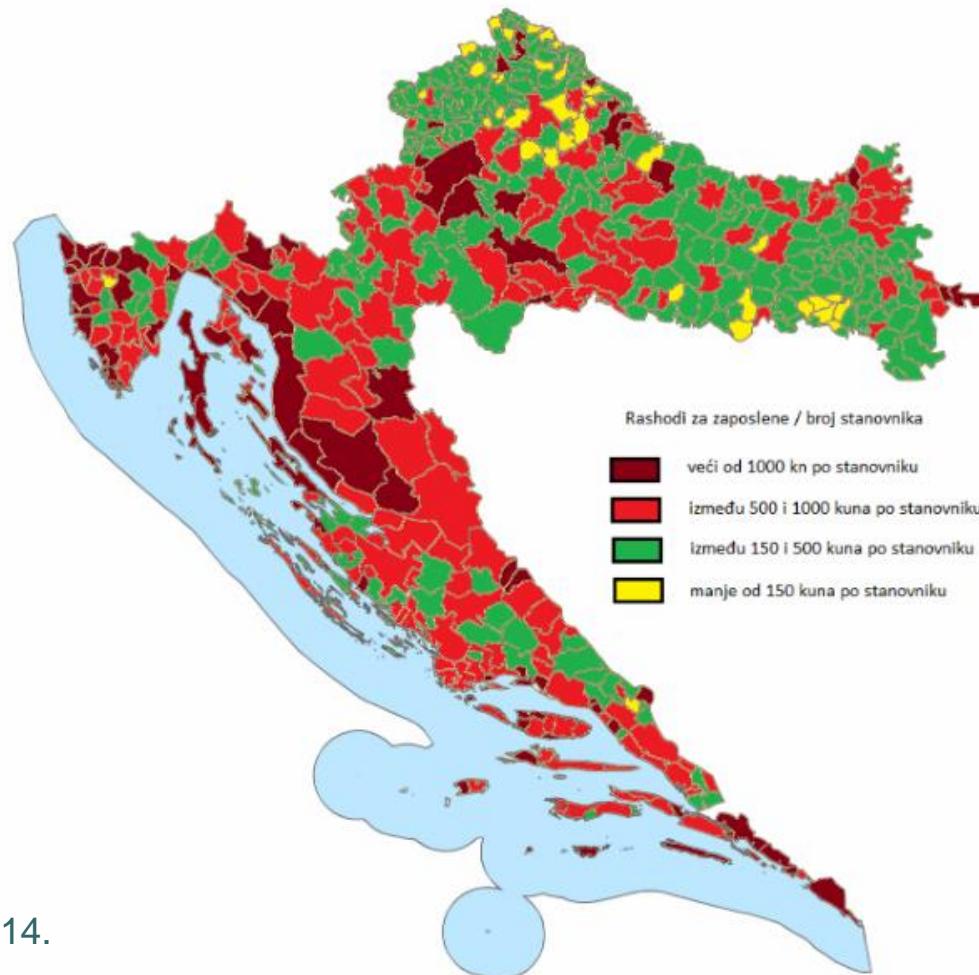
Dodatno o proračunskim kapacitetima

Bez dodatne pomoći centralne države, vlastitim prihodima se može financirati:

- 46% ukupnih rashoda županija**
- 83% ukupnih rashoda gradova**
- 77% ukupnih rashoda općina**

Izvor: D. Jurlina Alibegović, Okrugli stol, Fiskalni položaj Županija, IJF, Zagreb, 27.2.2015

RASHODI ZA ZAPOSLENE U JLS /BROJ STANOVNIKA

Izvor: Index, 2.1.2014.

MAPA NETO FISKALNIH POZICIJA ŽUPANIJA PO STANOVNIKU, prosjek razdoblja 2011.-13. (kn)

Izvor: Bajo, Primorac, Sopek, Vuco, Neto fiskalni položaj županija od 2011. do 2013., IJF, Zagreb.

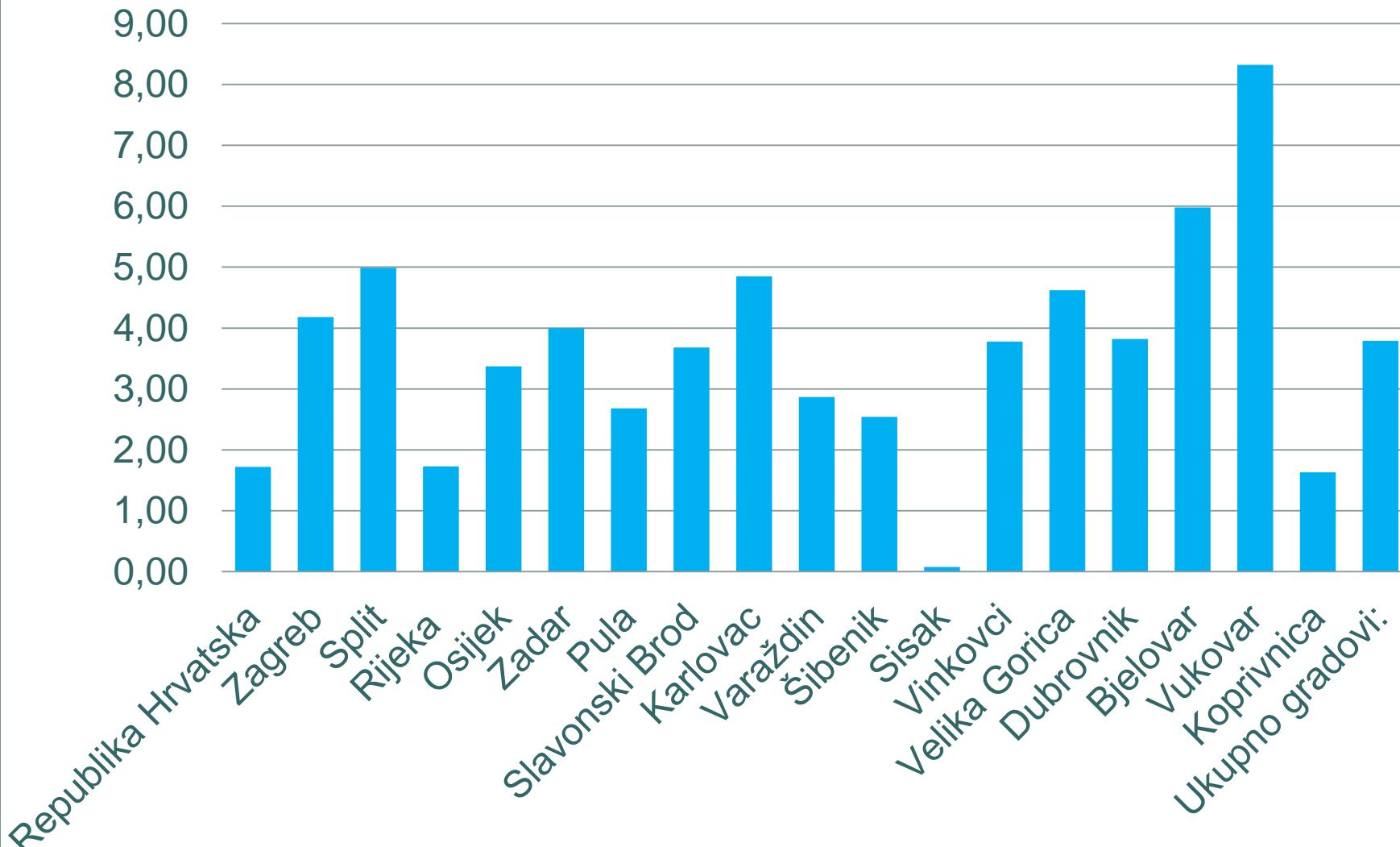
Shif-share analiza županija

	1997	2008	Promj	% promj	nac.	mix	lok
REPUBLIKA HRVATSKA	1003882	1238572	234690	23,38			
Zagrebačka županija	38884	63596	24712	63,55	9091	-1950	17571
Krapinsko-zagorska županija	26212	28433	2221	8,47	6128	-2870	-1037
Sisačko-moslavačka županija	34320	38668	4348	12,67	8024	-2763	-913
Karlovačka županija	27399	32749	5350	19,53	6406	-1598	542
Varaždinska županija	41612	52904	11292	27,14	9728	-3481	5045
Koprivničko-križevačka županija	27310	27911	601	2,20	6385	-3528	-2256
Bjelovarsko-bilogorska županija	25417	26776	1359	5,35	5942	-1748	-2835
Primorsko-goranska županija	86058	96210	10152	11,80	20119	211	-10178
Ličko-senjska županija	8448	10406	1958	23,18	1975	246	-263
Virovitičko-podravska županija	17392	17021	-371	-2,13	4066	-2240	-2197
Požeško-slavonska županija	15540	16252	712	4,58	3633	-1707	-1214
Brodsko-posavska županija	26832	30075	3243	12,09	6273	-1119	-1911
Zadarska županija	27185	35705	8520	31,34	6355	352	1813
Osječko-baranjska županija	66002	80580	14578	22,09	15430	-1221	369
Šibensko-kninska županija	19700	24499	4799	24,36	4606	-140	334
Vukovarsko-srijemska županija	26068	34053	7985	30,63	6094	-2107	3997
Splitsko-dalmatinska županija	95332	115410	20078	21,06	22287	2395	-4604
Istarska županija	55756	68013	12257	21,98	13035	430	-1208
Dubrovačko-neretvanska županija	28458	33276	4818	16,93	6653	341	-2176
Međimurska županija	25996	31927	5931	22,82	6078	-611	464
Grad Zagreb	283961	374108	90147	31,75	66386	23108	653

Shift-share analiza gradova

	2004	2008	Promj	% promj	nac.	mix	lok
REPUBLIKA HRVATSKA	663218	723018	59800	9,02	x	x	x
Zagreb	298358	344557	46199	15,48	33865	6966	5368
Split	61931	61793	-138	-0,22	7029	632	-7799
Rijeka	52135	52285	150	0,29	5917	309	-6077
Osijek	42057	44218	2161	5,14	4774	191	-2803
Zadar	21413	22205	792	3,70	2430	-31	-1608
Pula	22520	24611	2091	9,29	2556	113	-578
Slavonski Brod	18155	19165	1010	5,56	2061	-290	-761
Karlovac	17574	19412	1838	10,46	1995	-391	234
Varaždin	26214	27952	1738	6,63	2975	-456	-781
Šibenik	13372	14122	750	5,61	1518	-237	-530
Sisak	15684	13626	-2058	-13,12	1780	-580	-3263
Vinkovci	14196	13750	-446	-3,14	1611	-461	-1596
Velika Gorica	12207	12750	543	4,45	1386	60	-903
Dubrovnik	14049	15552	1503	10,70	1595	142	-235
Bjelovar	12797	13856	1059	8,28	1452	-212	-184
Vukovar	6089	8453	2364	38,82	691	-125	1798
Koprivnica	14467	14711	244	1,69	1642	-654	-744
Čakovec	15746	16861	1115	7,08	1787	-40	-635

Prosječna stopa rasta zaposlenosti 2002.-2008.

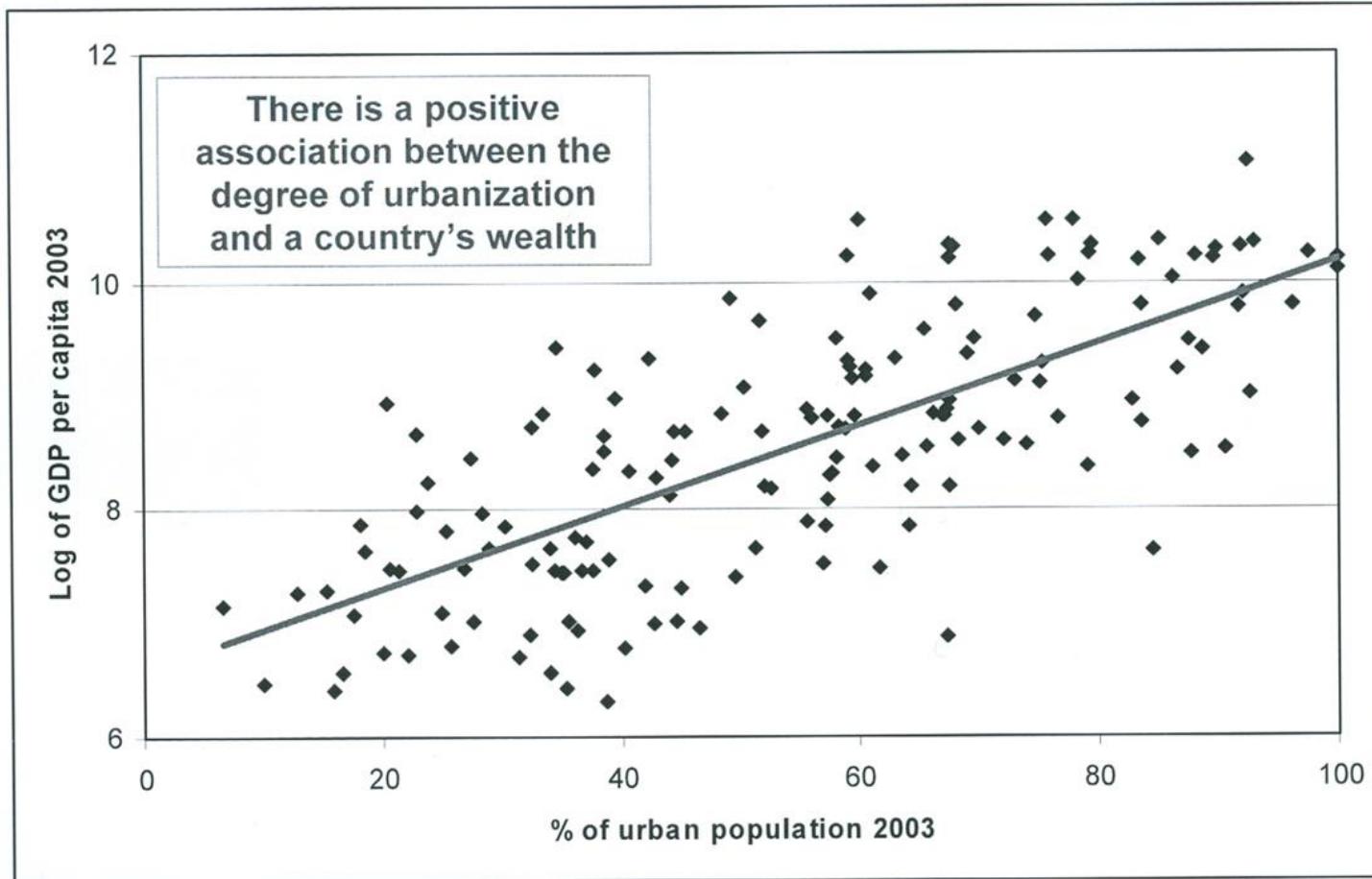
Prosječna stopa promjene zaposlenosti 2008.-2010.

GRADOVI – MOTORI RASTA I RAZVOJA

- Urbanizacija svijeta (broj stanovnika koji žive u gradovima):
 - 1900. 13% - „globalno selo“
 - 1950. 29%
 - 2005. 49%
 - **Danas 52%** - „globalni grad“
 - 2030. 60%
- Grad – mjesto razvoja, inovacije, investicija, (...)

Urbanizacija i ekonomski razvoj

Pozitivni učinci grada na razvoj

- 70% BDP-a Europe stvara se u gradovima
- Učinak ekonomije obujma i ekonomije razmjera
- Eksternalije
- Učinak urbanizacije (koncentracije i podjele rada)
- Mogućnost umrežavanja, klasterizacije
- Učinak preljevanja znanja

Razvojna budućnost gradova u RH

- Strateško pozicioniranje, specijalizacija
- Policentrična metropoljska regija Zagreb
- Policentrične regije – regionalne mreže gradova (Rijeka, Split, Osijek, Varaždin, (...)?
- Povezivanje u europske mreže
- Koncept LER-a (Razvoj se događa lokalno i u globaliziranom svijetu)!

Moderne koncepcije razvoja

- Smart growth
- Green growth
- Inclusive growth
- SMART CITY:
 - Smart Economy
 - Smart People
 - Smart Governance
 - Smart Mobility
 - Smart Environment
 - Smart Living